SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 130. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 10, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 10-го ЛИПНЯ 1992. Ч. 130. РІК XCIX.

МОРЯКИ ПРИСЯГАЮТЬ УКРАЇНІ

Севастопіль (УНІАР, ПС УРП). — Тут у неділю, 5-го липня, на території військової частини, де міститься організаційна група військовоморських сил України (ВМС) відбулося перше оофіційне прийняття присяги на вірність народові України. Першим Україні присягнув командуючий ВМС України контр-адмірал Борис Кожин. Після цього присягнули офіцери і молоді вояки, які недавно поповнили батальйон охорони та забезпечення військовоморських сил України.

Командуючий Чорноморською фльотою адмірал Касатонов 3-го липня виступив на пресовий конференції з повідомленням, що при розподілі фльоти Україні належиться лише 27 відсотків. Натомість міністерство оборони України вважає, що республіка має право на 90 відсотків фльоти.

Стало відомо також, що призовників з Російської федерації без їхньої згоди привозять до Криму і змушують служити в Чорноморській фльоті. Наприклад, 3-го липня до штабу Чорноморської фльоти звернулися 22 призовники з Краснодарського краю, яких скерували на службу до морської піхоти. „Нас обдурили і в трюмах кораблів привезли в Севастопіль. Ми не хочемо проходити служби в Україні, а хотіли б повернутися до Новоросійська". Пресова служба Чорноморської фльоти повідомляє, що випадки відмови призовників з Росії служити в Україні почастішали.

Командування Чорноморської фльоти всіляко блькоє поповнення фльоти українцями. Нещодавно 180 новобранців з України близько тижня чекали в Севастополі заки їх взяли на фльоту. А 240 юнаків з Росії розмістили в частинах та на кораблях у день прибуття.

Ще 200 юнаків з різних областей України намагаються вступити до школи прапорщиків, а командування фльоти наполягає на поверненні їх до своїх домівок. Адмірал Касатонов заявив, що він виконує розпорядження не Президента України, а накази маршала Шапошнікова та адмірала Чернавіна. „Поняття 'єдина Чорноморська фльота' вже не існує", — додав він і назвав національні структури військовоморської фльоти України „ворожою організацією".

„Існує морська традиція: якщо російський прапор піднятий, то спущений він ніколи не буде", — заявив адмірал Касатонов на пресовій конференції в Севастополі 3-го липня.

На тій же пресовій конференції була поширена заява командуючого військовоморськими силами України Б. Кожина, у якій роз'яснено, що ВМС України створюються на базі частини сил Чорноморської фльоти. Перш за все, це інфраструктура з пунктами базування кораблів і авіації, командними точками управління і зв'язку, системою навігаційно-гідрографічного, матеріяльно-технічного та іншого тилового забезпечення. Сили Росії створюються в цьому регіоні на базі частини Чорноморської фльоти з фомуванням оперативно-тактичного з'єднання, тобто — оперативної ескадри. Кількісний склад буде визначений на переговорах між Україною та Росією. Російські з'єднання на території України користуватимуться тимчасовим статусом на договірній основі.

На запитання кореспондентів як Касатонов ставиться до цієї інформації, він відповів: „Як до оповідання Жванецького. Такого ніколи не буде".

Створено асоціяцію дослідів Великого голоду

Київ (М.К.). — Дня 27-го червня відбулися в Києві основуючі збори Всеукраїнської Асоціяції Дослідників Ґеноциду-Голоду 1932-33 років в Україні. На збори прибули представники зареєстрованих 35 осередків із усіх областей України. Постанням з місць і мовчанкою вшановано пам'ять ініціятора й основника Володимира Маняка, автора книги-меморіялу "Голод-33", який загинув у автобусній катастрофі, повертаючись із посвячення пам'ятника жертвам голоду в селі Томашівці, Маньківського району.

Збори вибрали Президію, яку очолила співавтор книги-меморіялу Лідія Коваленко-Маняк. Про потребу такої інституції говорив Іван Драч. Прийнято статут асоціяції. Вибрано головою Л. Коваленко-Маняк і 26 членів Ради Контрольної комісії. Виголошено кільканадцять доповідей про завдання, місію і оформлення нових осередків як в Україні, так і на поселеннях діяспори. Доповіді істориків, економістів, полковника штабу армії Муляви, представника діяспори були прийняті беззастережно. Українська преса, радіо та телевізія коментували цю подію та визнали конечною таку організацію. Переведе но збірку на працю асоціяції „а також внесено пожерт ву 10,000 дол. супружжям із ЗСА.

Вже 29-го червня Л. Коваленко-Маняк і представник діяспори й член Ради М. Коць відвідали Івана Салія, представника Президента України в Києві. В діловій розмові одержано запевнення, що асоціяція отримає відповідне приміщення для кімнат, архіву й музею-виставки.

Зацікавлених у праці асоціяції, в організуванні осередків на поселеннях, охочих складати свідчення, проситься звертатись на адресу: M. Kots, P.O.Box 33, Lexington, N.Y., 12452; tel.: (518) 989-6228; fax (518) 989-6049.

ТРІО „ЛИБІДЬ" НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка. — Тут у суботу, 11-го липня, о год. 8:30 вечора в залі „Веселки" відбудеться концерт гостей з України — київського вокального тріо „Либідь" та Олександра Гаркавого. У складі тріо — Лідія Михайленко (художній керівник), Наталія Ятченко і Тамара Грач. Після концерту о год. 10-ій вечора — забава, гратиме оркестра „Дзвін".

Побито народного депутата Криму

Симферопіль (УНІАР). — Тут 28-го червня пізно увечорі біля готелю „Москва" невідомі здійснили напад на одного з координаторів Всекримського депутатського конгресу, керівника депутатської групи „За громадянський мир і міжнаціональну злагоду", народного депутата Верховної Ради Криму Вадима Колісниченка. Його жорстоко побили, повторюючи „Республіканський Рух Криму тобі цього не простить". Оскільки Колісниченка ще й отруїли газом з балончика, то його непритомного підібрали на вулиці й відправили до лікарні, де йому надали необхідну допомогу.

Як уже інформовано, у Симферополі 28-го червня закінчився Всекримський конгрес народних депутатів, які виступили проти спроб відокремити Крим від України. На посаду голови конгресу депутатів обрано народного депутата України від Криму Сергія Куніцина. Обрано також трьох координаторів, якими стали: керівник депутатської фракції „Крим з Україною" і депутат ВР Криму Володимир Стародуб; керівник фракції „За громадянський мир і міжнаціональну злагоду" народний депутат Криму Вадим Колісниченко; керівник фракції „Демократичний Крим" депутат Верховної Ради Криму, член Президії ВР Криму Юрій Комов. Обрано координаційну Раду, до якої з кожного населеного пункту делегується по одному депутатові.

Сесія Верховної Ради Криму 29-го червня розглядала питання про конституцію Криму, загальнокримський референдум та низку інших питань. Вадим Колісниченко, якого вночі було побито, виступив з заявою. Лідер Республіканського

(Закінчення на стор. 3)

Скульптор з Києва відкриває виставку

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Т. Кардашинець). — Гості з України, що майже щодня відвідують редакцію, дають нам можливість задовільнити зацікавлення читачів „Свободи" дослівно всіма сторонами українського життя на Батьківщині. Чимало гостей побувало у „Свободі" і з мистецького світу України. Проте один вид образотворчого мистецтва чекав на свою чергу — скульптура.

І ось прийшов до редакції новий і особливий гість, що приїхав з України пару місяців тому. Особливий тим, що він — скульптор. Це — Геннадій Парфенюк, який, незважаючи на молодий вік (народився в місті Києві у 1958 році), вважається в Україні зрілим мистцем.

Геннадій справляє premiле враження своєю життєрадістю, невимушеністю і пристрасною залюбленістю у свою професію. Коли ж ми переглянули фотографії і прозірки з його скульптур, це враження перейшло у подив, а то й захоплення. Ось, наприклад, перед нами фотографії скульптори Ярослава Мудрого натуральної величини з бронзи, що справляє справді таки незрівняне враження, а „Вчителька з дітьми" — нітак не менше! Зацікавлення наше зростає з кожною новою фотографією чи прозіркою. Де ж експонував ці праці Геннадій? Чи тільки в Україні? Виявляється, що ні. Його праці побували, наприклад, в Америці ще перед ним. Мистецький світ мав нагоду познайомитися з ними у 1990 році на виставці в галерії Fusion Art Distribution в Піттсбурзі, Пенсильванія, де Геннадій показав школу академічного українського мистецтва. Ця ж сама фірма звернулася до мистця у 1991 році, щоб вислав свої експонати на експозицію-авкціон в Ню Орлінсі, Луізіяна. У травні 1991 року на авкціоні мистецьких творів у Сан-Франсіско скульптури Геннадія мали особливий успіх. Всі праці були продані американським музеям або індивідуальним любителям скульптури.

Коли він зацікавився мистецтвом? Коли розгорілася іскра Божа?

Геннадій розповідає: вчився у школі, займався спор-

Г. Парфенюк біля своєї скульптури.

(Закінчення на стор. 3)

ФЕСТИВАЛЬ СВ. АНДРІЯ

Блумінґдейл, Ілл. — Тут від п'ятниці до неділі, 17-19-го липня на посілості парафії св. Андрія, 300 Армі Трейл ровд схід відбудеться річний Фестиваль св. Андрія. Комітет підготовляє цікаву триденну програму, в рамках якої — виступ танцювальної групи „Дніпро" з Мілвокі, Виск., у неділю, 19-го липня продаж українських страв та різні інші атракції. В суботу та неділю ввечорі — забава під звуки ансамблю „Лідан". Також гості Фестивалю будуть мати можливість оглянути новозбудований будинок для емеритів.

Югославія дістала сто днів на закінчення війни

Гельсінкі. — Учасники Конференції в питаннях безпеки і співробітництва в Европі, яка цими днями проходить в столиці Фінляндії, згодилися надати кандидатові на пост прем'єр-міністра нової Югославії, громадянинові ЗСА Міланові Панічу 100 днів на зусилля, необхідні для замирення конфлікту і закінчення війни. Вирішено протягом цього часу не позбавляти Югославію членства в Конференції.

У своєму листі на адресу членів Ради Безпеки ООН і представників 52 країн — членів Конференції Паніч попросив: „Будь ласка, почекайте 100 днів. Це традиційний термін, який дається новому урядові, щоб він міг продемонструвати свої політичні наміри. Допоможіть мені, оскільки початок моєї діяльності на посту прем'єра може припасти на ще складнішу ситуацію, ніж вона є тепер. Я щойно одержав мандат на формування нового уряду Югославії і обіцяю, що він у найбільш енергійний спосіб займеться встановленням миру в Хорватії, а також у Боснії і Герцеговині".

На зустрічі в Гельсінкі було досягнуто угоди, що Конференція тісно співпрацюватиме з Радою Безпеки ООН у справі замирення балканського конфлікту.

Тим часом американська делегація на Конференції вважає, що обіцянка Паніча не має під собою достатніх підстав. Річ у тім, що Паніч не має жодного впливу на справжніх винуватців конфлікту і його миронosні зусилля не принесуть швидких вислідів так само, як їх не принесли зусилля самої Конференції і ООН.

З'єднані Стейти, щоб не тратити часу, розширюють дію санкцій проти Югославії. Відтепер ембарго розповсюджується не тільки на урядові організації і підприємства, але й на приватні фірми в Сербії і Чорногорії. Передбачено способи покарання для порушників заборони на комерційні зв'язки. Приватні особи будуть каратися на суму до 250,000 дол., корпорації — до 500,000 дол. В обох випадках для порушників передбачено термін позбавлення волі до 10 років.

Що стосується введення миротворних сил і продовження гуманітарних акцій, Конференція розглядає їхню можливість тільки за умови збереження перемир'я між сторонами, а це не обіцяє швидкого вирішення питання.

Прийнята Конференцією декларація щодо Югославії нагадує, що теперішня війна на території колишньої СФРЮ викликала людські жертви і маси втікачів, небачені від часів Другої світової війни.

„ВЕЛИКА СІМКА" ПРОДОВЖУЄ ФАВОРИЗУВАТИ РОСІЮ

Мюнхен, Німеччина. — Засоби масової інформації повідомляють, що наради країн „великої сімки", тобто сімох індустріяльних держав — З'єднаних Стейтів Америки, Великобританії, Німеччини, Японії, Італії, Канади і Франції, закінчились нібито компромісово, але не зуміли досягнути домовленості щодо торгівлі між собою і не узгіднили остаточної допомоги для Росії та країн, які постали на руїнах комуно-московської імперії.

Правда, Росія отримає один більйон долярів допомоги, з обіцяних 24 більйонів, з чого був задоволений присутній при кінці нарад „великої сімки" президент Російської федерації Борис Єльцин, який заявив кореспондентам, що він особисто не сподівався більше, за те Росія отримала морально-політичну підтримку теперішніх потентатів світу і він не прийде до Москви з порожніми руками, що негативно могло б відбитись на його дальших реформах і долі російського уряду.

Канцлер німецького уряду Гельмут Коль, який, наслідуючи президента Джорджа Буша і прем'єр-міністра Великобританії Джана Мейджора, веде проросійську лінію у політиці, по мачушному трактуючи Україну й інші країни, колишні республіки СССР, заявив, що Росія отримає від країн „великої сімки" також технічну допомогу, допомогу у створенні і функціонуванні приватних центрального і кредитових банків, вишколі персоналу, вигідні кредити тощо.

В розмові з Б. Єльциним голови індустріяльних держав заявили, що інші країни Східної Европи і ті, які відновили свою незалежність на території колишнього СССР такої допомоги не отримають, поки не змінять структуру своєї економіки і господарської системи взагалі та не розпічнуть скеровувати свою економіку на шлях вільного ринку і повної демократизації політичної системи.

В кінцевому комунікаті „великої сімки" говориться, що дальша допомога для країн Східної Европи і колишнього Совєтського Союзу (їх навіть не називають по імені) залежатиме від того чи вони зуміють переставити свої економічні структури на систему вільного ринку і чи їхня поведінка включатиме також дальші збросєві зменшення і витрати на оборону.

„Велика сімка" гостро засудила громадянську війну на Балканах, погодилась переглянути проблему безпеки атомових електростанцій в країнах Східної Европи і вже в найближчому майбутньому розпічнуться переговори в цій справі на міністерському рівні.

В загальному індустріяльні держави не можуть похвалитися великими досягненнями, а серед деяких делегацій, включно з делегацією ЗСА, відчувалась деяка розгубленість, може навіть з причини президентських виборів в ЗСА, — кажуть політичні коментатори, які принаймні, деякі з них, доражують Україні й іншим країнам, колишнім республікам СССР „більш рішучо розбудовувати свої державні структури, якщо вони не хочуть, щоб Росія їх знову проковтнула за деякий час, до чого весь час стремлять російські імперіялісти".

У СВІТІ

В ІНТЕРВ'Ю ДЛЯ мадярської телевізії голова Державної ради Грузії Едуард Шеварднадзе висловився проти приєднання Грузії до Співдружности Незалежних Держав. „Я особисто вважаю, що це не дало б моїй країні ніякої вигоди", — сказав він. Водночас Шеварднадзе підкреслив, що Грузія може встановити з Росією, Україною, Казахстаном та іншими совєтськими республіками кращі, тісніші взаємини, ніж в рамках будь-якого об'єднання. Заторкнувши осетинську проблему, Шеварднадзе заявив, що є прихильником її постанного вирішення: спочатку треба домогтися припинення вогню, відтак створити коридор, який розділить ворогуючі сторони, потім повернути втікачів до їхніх домівок і, нарешті, створити „обсерваційний центр".

ПОЧИНАЮЧИ ВІД 20-го липня, на території Латвії в грошовому обігу залишиться тільки латвійська національна валюта. Таке рішення прийняв у понеділок, 6-го липня, республіканський комітет в питаннях грошової реформи. Цей захід зумовлений зрослим притоком російських рублів у Латвію і посиленням інфляційних процесів. Збільшення маси російських грошей пов'язане також і з недавнім введенням Естонією власної крони.

ПІСЛЯ НЕВДАЛОЇ СПРОБИ повалити режим Саддама Гуссейна в Іраку почалася чистка в армії. Вже вигнано з посад 135 командирів батальйонів і бригад. Декілька полковників і підполковників страчено. Змовники від самого початку не мали шансів на успіх, оскільки Гуссен передбачив можливість перевороту і заздалегідь унеможливив його перемогу.

В ОСТАННІ ТИЖНІ в Букарешті посилилися промолдавські настрої. Не припиняються виступи мешканців румунської столиці біля амбасади Росії. Учасники демонстрацій обурюються з приводу того, що Москва, на їхню думку, не хоче залишити Молдову у спокої і підтримує придністровських сепаратистів, озброюючи їх танками і артилерією. „Єльцин — злочинець!" і „Де Америка, коли вбивають молдаван?" — з такими транспарантами стоять пікети перед російською амбасадою в Букарешті.

ПРАВОЗАХИСНА ОРГАНІЗАЦІЯ Асоціяція за громадянські права в Ізраїлі закликала лідера Робітничої партії Іцака Рабіна пом'якшити режим на окупованих територіях, зокрема скасувати правило, згідно з яким ущент руйнуються житла палестинців, запідозрених у причетності до тероризму, а також оголошується надзвичайний стан і запроваджується комендантська година. Однак Рабін, здобувши перемогу на недавніх виборах, всупереч сподіванням лівих депутатів, заявив, що палестинський терор буде, як і раніше, придушуватися вогнем і мечем.

НОВООБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТ Азербайджану Абульфаз Ельчибей, виступаючи в програмі російської телевізійної компанії „Останкіно", заявив, що він не визнає Співдружности Незалежних Держав. „Азербайджан ніколи не був членом СНД, — ствердив Ельчибей. — Аяз Муталібов підписав договір про входження Азербайджану в СНД, однак його не схвалив законодавчий орган республіки. Щодо мене, то я вже на третій день після виникнення СНД сказав, що існування подібного утворення є неможливим. Жодна з держав, що входить до нього, не є вільна, вони не мають власної армії, власних грошей, свого золотого фонду. Вони покищо не самостійні держави, а тільки прагнуть до самостійности. Ми готові до співробітництва з усіма державами на основі двосторонніх угод".

В АМЕРИЦІ

МІЖПРОСТІРНИЙ КОРАБЕЛЬ „Колюмбія" встановив рекорд перебування у космосі літальних апаратів цього типу. „Колюмбія" повинна пробути на орбіті 13 діб. На думку астронавта Карла Міда, встановити рекорд було складно не з технічної, а з психологічної точки зору: треба було переборити психологічну бар'єру такого довгого перебування у космосі на покладі корабля. Рекорд, встановлений „Колюмбією", однак, не вкладається у порівняння ні з тривалістю перебування у космосі американських астронавтів, встановленим на покладі станції „Скайлеб" в 1973-1974 роках, ні з рекордом совєтських космонавтів, які пробули на покладі станції „Мир" 366 днів.

ФЕДЕРАЛЬНІ ПРОКУРАТОРИ у справі колишнього нікараґуанського диктатора Мануеля Норієґи передали у федеральний суд заяву, в якій сказано, що термін тюремного ув'язнення генерала „повинен нараховуватися не роками, а десятиліттями". Прокуратори пишуть, що величезна за своїм маштабом змова з метою контрабанди наркотиків, яку очолював панамський диктатор, „не має собі рівних у сучасній юриспруденції". У квітні цього року колишній панамський лідер був визнаний винним у 8 з 10 обвинувачень, зв'язаних з контрабандою наркотиків. М. Норієґу чекає тюремне ув'язнення терміном до 120 років. У п'ятницю, 10-го липня, федеральний суддя Вілліям Говелер повинен прийняти рішення з цього приводу. Як вважають адвокати Норієґи, прокуратори будуть просити суддю засудити Норієґу на довічне ув'язнення.

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ Ню Йорк Маріо Квомо, який неодноразово повторював, що не має наміру виступати на конвенції Демократичної партії, оголосив у понеділок увечорі, що виступить з промовою, в якій запропонує депутатам підтримати кандидатуру губернатора Аркенсо Билла Клінтона у президентських виборах. Зміна рішення М. Квомо щодо виступу на з'їзді вказує на потеплиння його відносин з Клінтоном. Ще недавно губернатори стейтів Ню Йорк і Аркенсо не раз критикували один одного. Про їх відносини свідчить той факт, що у телефонічній розмові зі своєю коханкою Дженніфер Флаверс, Клінтон назвав Квомо мафіозником. Ця розмова була записана на магнетофонну стрічку і про неї дізналися засоби масової інформації. Це, звичайно, обурило Квомо. Офіційно висунути кандидатуру Клінтона на з'їзді Квомо вирішив після розмови з головою Крайового комітету Допомоги партії Рональдом Бравном.

ПРЕСТИЖЕВА МАНГЕТТЕНСЬКА юридична фірма заплатила 150,000 долярів кари за незаконні пожертви у фонд виборчої кампанії посадника Дейвида Дінкінса. Один із співвласників фірми Паркер Чепін визнав, що передав у 1989 році у фонд кампанії нинішнього посадника 22,000 долярів, порушивши тим самим міський закон, який забороняє жертвувати у фонди кандидатів на адміністративні посади більш як 3,000 долярів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year• — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Самовбивча політика Сербії

Сербія програла збройну акцію, якою хотіла присилувати Хорватію і Словенію залишитися у державному зв'язку Юґославії. Колись появиться історія цієї сербської збройної аґресії з докладною статистикою людських і матеріяльних жертв по обох сторонах. По стороні сербів були теж людські жертви, бо після початкового збройного наїзду сербських військ — Хорватія звернулася до Німеччини за допомогою і Німеччина постачала Хорватії танки і скоростріли — американські газети не писали. Коли членські держави Европейської економічної спільноти і за ними Америка й Канада визнали державність Хорватії і Словенії — Сербія припинила війну проти них. Зате звернула всю лють проти Боснії і Герцеґовини, ще слабших мілітарно як Хорватія і Словенія. Руйнуючи „вогнем і мечем" усе подорозі — сербські танки наблизилися до столиці цієї країни — Сараєво і почали днем та ніччю обстрілювати це відкрите місто. Всі заклики до сербського уряду у Беоґрад, щоб припинити цю безглузду стрілянину — були схожі на горох, що відбивається об стіну.

26-го червня ц. р. Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй поставила сербському урядові ультимат: або припинить цю стрілянину, або вони, Організація Об'єднаних Націй, підуть проти Сербії міжнародним військом. Сербія цей ультимат відкинула і тим бундючним актом перетягнула струну. 28-го червня президент Франції Франсуа Міттеран полетів до Хорватії і з тамтешнього летовища у Спліт полетів французьким військовим гелікоптером до Сараєво разом із 15-ма своїми прибічниками. Військовики у Парижі перестеріґали Міттерана, що летіти до Сараєво, що його облягають сербські війська, небезпечно, але 75-літній Міттеран хотів особисто перевірити ситуацію. Він перебував у Сараєво сім годин і побачив як голодуючі 400,000 мешканців цієї столиці Боснії живуть у пивницях, вичікуючи чуда, яке спасло би їх. У тому самому часі президент Буш розмовляв телефоном з головною квартирою Нато у Брюсселі і у Пентаґоні нараджувалися, як Америка має включитися до наспіх формованого війська ООН. Щойно тоді серби відійшли з летовища під Сараєвом і вкоротці прибули туди перші вантажні літаки з харчами і ліками для мешканців цього міста. Неділя 28-го червня була поганим днем для державної верхівки Сербії

Ще більшою загрозою для її безпеки, як військова інтервенція Організації Об'єднаних Націй, була реакція самого сербського народу. У Беоґраді відбулася найбільша від кінця Другої світової війни протиурядова демонстрація. Виявилося, що всі прошарки народу — духовенство, професура, студенство і пролетарі та всі інші громадяни збунтувалися проти самовбивчої диктаторської політики уряду, якому потурав президент Сльободян Мілосевіч. Багатотисячні демонстранти криком домагалися його димісії. Один за одним промовці таврували політику, яка довела до міжнародної ізоляції Сербії, покрила її поганою славою та загнала в могилу тисячі зайвих жертв. „Ню Йорк Таймс" наводить слова речника демонстрантів, що вони наслідують чехів і болгар, які масовими демонстраціями у Празі та Софії присилувати зректися влади комуністичних диктаторів.

Історія Юґославії з останніх двох літ доказує правду, що тепер, під кінець XX сторіччя, не можна ніякою збройною силою запроторити будь-яку країну і народ у чужинецьке ярмо. Імперіялізм, який вірив у всесилу зброї, минувся. Він може накоїти багато лиха, але остаточно мусить програти.

У минулому тижні прибув до Беоґраду народжений уже в Англії 47-літній князь Александер, син останнього короля Сербії. Будучи на згаданій великій демонстрації у Беоґраді — він кричав до демонстрантів „Я є з вами", що викликало оклики: „Король, король". Хоч ніщо у світі не виключене, можна сумніватися, чи після Броза-Тіта і його наступників у штучно зліпленій федерації шести балканських країн повернеться монархія. Так чи сяк — на обрії видно виразно упадок єдинонеділимців сербської породи. Неписаний закон історії стверджує, що вказівки на історичному годиннику не можна пересувати назад. Провалився комунізм і запанувала демократія. Збанкрутувала біла чи червона диктатура і ніяка амбіція якогось цивільного чи військового кандидата на диктатора не має жодних шансів на успіх. Фанатики неподільности Юґославії збанкротували, бо хотіли завернути назад вказівку історичного годинника — а це самовбивча політика.

ІНТЕРВ'Ю З ЛЕОНІДОМ КРАВЧУКОМ

(м. б.) — Знаємо, що президент Леонід Кравчук — волиняк. Маємо інформації про його кар'єру в КПСС. Але ближче про походження, середовище, з якого вийшов — мало. В львівській „За Вільну Україну" за 9-го м. м. появилось друком довше інтерв'ю з Кравчуком, з якого хочемо передати головно дещо з того, що він сказав сам про своє походження. З розмови виходить, що в дитинстві виростав він у хаті діда; що батьки його подружившись, залишилися жити разом. Ось що Леонід сказав: „У мого діда була дуже велика сім'я. Четверо дочок і троє синів. Дівчата то повиходили заміж і пішли, а сини всі побралися і привели дружин. Народились діти. Мій батько був старший із синів. Хата у нас двокімнатна, а людей було дуже багато. Дід сідав по центру стола, ми по боках; була одна миска величезна, дерев'яна. Наливали молока, дід різав хліб на квадратики, насипав у цю миску і от, хто молодший, старався взяти якнайбільше. Я міг, звичайно, силою відтіснити молодших, але я знав, що мене покарають, бо дід дуже уважно за всім стежив. Тож я виконував усі правила, які були. Всі три сини загинули на фронті, в тому і мій батько. Воювали вони від початку 1941 року. Де згинув батько — не знаю. Середущий син повернувся з війни, та помер. Третій син пропав без вісти. Коли мова про достаток, то батько отримав у спадку півтора гектара землі. Всього навсього. У діда було усього п'ять гектарів. Треба було розділити між трьох синів. (Дочки, видимо, пішли заміж без віна в нерухомостях — прим. моя — м. б.). Наймолодший син дістав два гектари, а два старші по півтора.

Дід не вважався куркулем. У нашому селі жили сусіди, які мали по 12 гектарів. Ці вважались куркулями. Мій дід — середняк. На цих півтора гектарах мій батько тримав одного коня, корову, телицю і свиню, і в основному, за рахунок того, ми жили. Батько з фронту не вернувся. То я мусив його замінити, тобто змалку працював, як належить. Потім я учився у технікумі. Ходив пішки на навчання до Рівного. Це чотири з половиною кілометри. Інколи, коли було дуже холодно або йшли дощі, залишався ночувати у хлопців. Відтак поступив у Київський університет. Тут одружився. Дівоче прізвище дружини Мішура. Вона зі Сумської области, сирота. Її батько теж загинув — вона його не пам'ятає. Мати у неї померла, коли їй було чотири роки. Виховувалась у бабусі. Закінчили ми один факультет, одне відділення. Після навчання я був направлений на роботу у Чернівці, у фінансовий технікум. Водночас читав лекції у Чернівецькому університеті. Дисертацію захистив пізніше. Живемо дружно. Сім'я як сім'я. Маю двох унуків. Син займається лазерною фізикою. Його дружина працює теж у Київському університеті.

До їжі я невибагливий. Що є, те і їм. На сім'ю часу не вистачає, хоча вона має для мене велике значення. Після баталій у Парляменті і закордонних поїздок, за які мене критикують. Критика — це наша хуторянська хвороба. З того виростемо. А державу треба формувати..."

На питання про розваги, Кравчук відповів: „Крім сім'ї — немає. Взагалі я обмежений у своїх можливостях. Завжди під охороною, режим. Скажу вам чесно, що я весь час отримую сигнали, що готується замах на Президента України; повідомляються пляни замаху. Як не кажіть, що хтось там жартує; але це відбивається. Спосіб життя Президента своєрідний. З ранку походжу на дачі за парканом. Відтак приїжджає машина, сідають хлопці зі мною; привезли сюди. Ввечері відвезли назад. І так кожен день Божий. Я не можу дозволити собі піти на вулицю, на Хрещатик, походити, поспілкуватись із людьми, подивитись, як хлопці гуляють з дівчатами... Усім нам нелегко. Але я переконаний, що цього разу ми вистоїмо. Не маємо права на інакше. Це я повторюю для себе і всіх співвітчизників. Уже півроку вистояли. З кожним днем

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Богдан Марків

Квартет ім. М. Леонтовича у Мюзік Мавнтен

Знаний нашим музикам і любителям музики концертовий центр Мюзік Мавнтен у Коннектикат розпочав свій черговий фестиваль камерної музики в суботу 6-го червня. Центр не є звичайною інституцією навіть в американських обставинах, якщо зважити, що він діє безперервно від 1930 року. Два музичні квартети були виконавцями цього першого концерту в фестивалі: репрезентативний бразилійський квартет „Бразілія" з міста цієї самої назви, яка є столицею країни, та київський квартет ім. М. Леонтовича.

Концерт 6-го червня почався Квартетом ч. 17 бразилійського композитора Ейтора Вілля-Льобоса у виконанні „Бразілії". Виконавці втримали приємний звук, незважаючи на безнастанні зміни ритмічних фіґур, і музика плила як одна ріка.

Головною атракцією кон церту були одначе два октети, що постали в дуже різному часі, проте їх написали композитори в молодечому віці. Киянам припала провідна роля у виконанні октету Шостаковича опус II, а бразилійці дістали таку ролю, коли прийшлося грати октет опус 20 Фелікса Мендельсона (1809—1847).

Твір Шостаковича, що постав у 1925 році, є продуктом 18-літнього композитора. Музика його виповнена молодечим поривом з акробатичними скоками та іншими технічними засобами, що деколи межують з ґротеском. Було дуже добре, що київський квартет, який досконало розуміє ком позитора, надав тон грі та своїм пристрасним заанґажуванням допоміг бразилійським співвиконавцям проникнути в характер цього технічно скомплікованого твору. У висліді слухачі почули блискуче виконання.

Після перерви прийшов на чергу неменше віртуозний октет Фелікса Мендельсона з 1825 року, цим разом твір 16-літнього композитора. Тут віддано бразилійцям провідну ролю. Виконання вийшло настільки добре, що артисти повторили третю частину („Скерцо") твору. Все ж таки уважному слухачеві видається, що домінантна роля першої скрипки вимагає більше енерґії. Злети головної мелодії не мали відповідної сили, а з цим бракувало характерного для музики Мендельсона блиску.

Підсумовуючи, можна сказати, що октет цього композитора вийшов дещо блідіше, як хотілося б мати, одначе квартет ім. Леонтовича своїми мистецькими якостями може поставити в тінь не один справді добрий камерний ансамбль.

Інший концерт у Мюзік Мавнтен у виконанні Квартету ім. М. Леонтовича, відбувся в неділю 14-го червня. Тут були новості особливої ваги. Перша з них — це прапрем'єра твору українського композитора Мирослава Скорика п. н. „Диптих для струнного квартету". Твір написаний на замовлення для фестивалю в Мюзік Мавнтен і присвячений квартетові ім. М. Леонтовича. Він відносно короткий, бо його виконання триває дев'ять хвилин, і має дві частини з характеристичними назвами: „Ляменто" і „Перпетуум мобіле".

Темою твору є, якщо можна при всій обережності так інтерпретувати, два стани людської свідомости: один особисто-інтимний (у першій частині Диптиху) і другий, „механічний", який вривається ззовні. В музичному оформленні ці два конфліктні мотиви творять наче одну драму.

Публіка не щадила оплесків присутньому на концерті композиторові. Тут конечно нарешті назвати виконавців твору з квартету ім. Леонтовича. Це Семен Кобець і Юрій Харенко (скрипаки), Борис Дев'ятов (альт) і Володимир Пантелеєв (челльо).

Наступні дві точки були присвячені творам французьких композиторів. Це був цикл дев'яти пісень Ґабрієля Форе (1845—1924), скомпонований до слів поета Верлена — у версії для голосу і фортепіянового квінтету, яку приготовив на бажання однієї співачки ще сам композитор. Цілість сповнена радістю й одушевленням щасливої любови, а музичний вислів цьому завжди дуже делікатний й стриманий. Контрастом до цього була „Вічна пісня" Ернеста Шосона (1855—1899). Це пісня болю й розпуки покинутої жінки, якої надія на поворот коханого не дає їй покінчити з життям.

Протагоністкою у цих піснях була мецо-сопрано Барбара Гардґрейв. Матовий голос співачки добре підходив до характеру пісень, а особливо до „Віч-

(Закінчення на стор. 3)

Валентина Моравецька

ОЛЕСЬ ГОНЧАР

II

Це визнання доброї праці всієї української літератури. Далеко не всі свідомі того, що історична подія 1-го грудня готувалася десятиріччя. Краща частина нашої інтеліґенції своєю творчістю підготовляли 1-ше грудня. Попит був всенародний. Я хотів би згадати своїх молодших колеґ по праці — Василя Стуса, Ліну Костенко, Григора Тютюнника, Василя Симоненка, Іван Чердея, Володимира Івасюка... Саме 60-ті роки стали в Україні роками виняткової ваги в творчості, громадському житті. В нас пройшла такої сили руїна, такий тоталітарний ураґан, що тривав роки і понищив майже все. В процесі Відродження діяспора помагає нам збагнути маштаби втрат. Ось, скажімо, в Ню Йорку видано те, що вигублено лише в Києві. Успенський Собор було знищено. Але вірю, якщо не я, то мої діти побачать, що і Михайлівський Собор, брат Софії Святої стоятиме на своєму старому місці. За кілька днів до нашого від'їзду в Канаду під Києвом приземлилась „Мрія" — найбільший в світі літак. З Едмонтону була спроваджена гуманітарна допомога для жертв Чорнобиля. Те, що зазнала Україна з Чорнобилем — це імперіялістичний оскал, бо ніяка справедлива влада не збудувала б атомове страхіття під боком багатомільонного міста. Наші домашні запроданці не знайшли в собі мужности заборонити будівництво. Зараз Чорнобиль позначився не тільки на Україні, Білорусі, Росії, а на всій Европі. Це всесвітня, ґльобальна катастрофа. Чорнобиль, Полісся — це дорогі для нас місця, бо вони були колискою культури нашого народу, де донині зберігалися в цілості духовні надбання далеких віків".

До кожного слова майстра присутні дослухалися дуже уважно, і не дивно: Олесь Гончар давно став знаменом передової української інтеліґенції. Але до свята, до того ясного піднесеного настрою долучилося й почуття гіркоти.

Один із присутніх попросив слова. Назвавшись пред ставником четвертої хвилі еміґрації в Канаді, він проспівав солодкі дитирамби на адресу уславленого письменника, згадавши і його перший роман „Прапороносці". Понад сорок років комуністичний режим вважав цей твір своєрідним партійним гимном. Далі, усміхаючись, прудкий оратор заявив, що він, а разом із ним, треба розуміти, і вся четверта хвиля еміґрації не сумнівається, що нині „Прапороносці" Олесь Гончар неодмінно би переписав. Бо, мовляв, нова влада — нова пісня. Чи не так? — доскіпувався настирний оратор. Мені стало невимовно соромно і боляче за О. Гончара, адже сама належу до цієї т. зв. четвертої хвилі . Закиди цілком у дусі совєтських красножупанних критиків, які ставили під сумнів чесність і порядність, ті якості, яким Олесь Гончар ніколи не зрадив.

І далі, гнув своє оратор, чому в Україні не були цього року покладені квіти й вінки до могил полеглих воїнів у День Перемоги 9-го травня? Вражена дружина О. Гончара, Валентина, гірко зітхнула. Це була неправда, бо День Перемоги залишається нашою святою пам'ятю. Олесь Гончар трохи помовчав, наче вдивляючись у минувшу далечінь. „Знаєте, — повільно відказав, — під час голодування київських студентів я пішов у табірне містечко. Я хотів переконати їх, щоб вони припинили голодівку. Перш за все тому, що всі вони юні створіння. Їм ще жити. Але разом із тим я прекрасно розумів їх високий порив, патріотизм, мужність. Один із них, змучений до краю, мені сказав: „А ми ж сучасні студбатівці" (студентський батальйон). Це ми були студбатівцями півстоліття тому — харківські студенти, що в перші дні війни пішли захищати Київ. Я вдивлявся в них і бачив свою юність. В них були ті ідеали, з якими ми йшли захищати рідну землю, народ. І коли на партійній сесії я почув у залі диявольський регіт у відповідь на повідомлення про голодівку студентів, я написав заяву про вихід із партії. „Ви зрадили своїх героїв, заявили шакали, ви зрадили 'Прапороносці'. Ще раз скажу: це дорога для мене книга, вона про мою молодість, про друзів-фронтовиків. Це книга-реабілітації українців, яким весь час закидали, що вони продалися німцям.

Своїм твором я прагнув зняти тавро зрадників з наших людей. У заяві я писав, що відділяю своїх фронтових побратимів від тих зрадників і запроданців, повоєнних і нинішніх, які загнали Україну в комуністичне ярмо і які шалено регочуть над нашими святими почуттями. Отже, книгу свою я ніколи не перепишу, як не можна переписати нашу історію".

Я знаю, така людина і генеральний письменник як Олесь Гончар не потребує ніяких адвокатів. Але вибачте нас, дорогий Олесю Терентійович, за прикрі хвилини.

Не політики і не королі уособлюють собою націю. Народи пізнають у світах через поетів і письменників. Згадаймо: Шекспір, — це Англія, Данте-Італія, Луї Араґон — Франція, Шевченко — Україна. Олесь Гончар — це Україна XX сторіччя.

Після вечора довга черга шанувальників чекала на автограф Олеся Гончара. Я вклонилась великому талантові і поцілувала йому руку.

О. О.

СПОМИН З ДАЛЕКОГО МИНУЛОГО

II

Одначе, як багато треба зусилля і як багато потрібно студентів богословії не раз, щоб лише один-два з них зокрема в наших сучасних часах і обставинах, стали священиками. Я вже згадав, що поміж 1,200 аплікантів прийняли біля 100, а при кінці року було коло 60, багато виступило в перших тижнях, іншим порадили залишити студії і тільки чотирьох з нас із „ґешіхти" (мене ще вчив на першому семестрі старенький вже тоді, о. Тит Мишковський) стало священиками. Один з нас бл. п. о. Ігнатій Атаманець, згинув в мотоциклевому випадку в дорозі до церкви, ще в дуже молодому віці. А щастя кінчити теологічні студії на Львівській Академії з 1938—39 років, ніхто з нас не мав. Всі ми наново починали, й кінчили студіювати вже поза межами рідних земель, пробуючи не раз в кількох університетах. Четвертий з моїх товаришів — це о. д-р Юрій Федорів.

Останній рік перед Другою світовою війною в Богословській Академії мав ще й таку „пригоду". Всім відомі студентські корпорації різних факультетів за Польщі. Кожний факультет легко можна було пізнати на шапках „мацеювках"; барву червону мала політехніка, медики мали жовту і т. д. В останніх роках одна з політичних польських партій, що „вславилась" не дуже гарно, т. зв, „ендеки" просякнули були в деякі студентські корпорації і ними керували. В Познанщині, наприклад, ендеки знущалися над жидами, а в Галичині над українцями. Була середа весною, і нам сказали, що буде прохід. На проходи ходили богослови два рази в тиждень — в понеділок і четвер. Зміна для проходу нас дещо здивувала, але, не знаючи властивої причини, по обіді ми всі, поділені на групи, по чотирьох (кожний в чвірці з іншого року і все хтось новий, щоб краще запізнались між собою), йшли в назначеному нам „архидуктором" напрямі. Моя чвірка йшла в напрямі на Високий Замок. Коли ми вже були на Руській вулиці, підійшли до нас наші люди й сказали, що ендеки напали на семінар.

Не думаючи довго, ми, розчинивши підрясники, позакидали поли на рамена під плащі (було холодно того дня) й, давай вже по дорозі зброїтися чим попало, хто патиком з плота, хто каменем, чи яким дрючком, і так бігли ми на рятунок, бо в нашій лічниці, як звичайно було декілька хворих, а настоятель і ректор мешкали в будинку ввесь час. З інших вулиць до нас долучувались більше „озброєних" студентів, і всі ми бігли, що було сили в наших ногах. Згадуючи про це сьогодні, дякую Богові, що Провидіння хотіло, щоб ми не встигли на час, а то тяжко собі уявити таку сутичку: нас понад 300 студентів, а ендеків понад тисячу, а може й дві. Ми їх нащастя на 66 Коперніка вже не застали.

Одначе те, що ми побачили, тяжко описати...Тому, що входові двері до будинку були дуже тяжкі, дубові, а город — огороджений високим муром, найлегше було дістатись з вул. Коперника, вибивши вікна. На партері була кімната для двірника чи, як ми його називали „фіртіяна", де зголошувались всі, хто входив чи виходив з будинку, та друга кімната „розмовниця" по правій стороні, а тоді ще одні сильні двері. Зараз за розмовницею була моя кімната, де жило нас п'ятьох студентів з першого року й „цензор" з другого, Стельмах, хресного імени не пам'ятаю. Це між іншим була єдина кімната, де жило нас шістьох, у всіх інших кімнатах жило тільки по чотири студенти. За нашою кімнатою на партері була ще одна кімната для студентів, що її вікна теж виходили на вулицю, і до цих двох кімнат, повибивавши всі шиби, вдерлися напасники й, дослівно, здемолювали їх. Ліжка поламали, столи порозбивали в кусники. Скрипти порозкидали, з книжок повиривали картки, а частину їх викинули на вулицю, як все інше. Подушки й перини чи ковдри попорені ножем, пір'я, роздуте протягом через вибиті шиби, літало в повітрі. Портрети Митрополита й Папи на землі були потоптані, і навіть хрест святий поламаний, і все змочене розлитою водою. Отець ректор наказав нічого не рухати, поки будуть зроблені знімки, які опісля було вислано до польського уряду і до Ватикану.

Тоді ми, студенти, рішили також зорганізувати „самооборону" й через декілька тижнів не було проходів, бо не хотіли, щоб по дорозі на нас напали й потурбували, а ми, озброївшись у що могли: каміння, дручки з парканів з запасом гарячої води тощо, день і ніч вартували. Дякувати Богові ці „походи" через кілька тижнів перестали відбуватись й нас залишили в спокої. Пам'ятаю одного тижня така демонстрація проходила попри нас вулицею Коперника. Лавами йшли студенти в корпораційних шапках, між ними й дівчата студентки, по яких двадцять в ряді від хідника до хідника, й викрикували в нашу сторону різні словаречення, скандуючи їх, але нас не чіпали.

Як відомо до демонструючих студентів чи взагалі до демонстрантів різного роду в цілому світі, так і в Польщі, звичайно долучуться всякого роду міське „шумовиння", яке при цій нагоді має можливість грабувати, бо все це піде на конто, на рахунок демонстрантів, які в деяких випадках є ідеалісти в змаганнях за поставлені перед собою цілі. Таким був і цей напад на Академію.

Вкоротці в городі запахла черемха, ми занялись підготовою до різних іспитів, і все це призабулось...

* * *

Згадуючи про цей останній академічний рік Богословської Академії у Львові, хоч кількома реченнями хотів би дійти до її замкнення. Під час першого приходу Червоної армії Богословія була не чинна. Студентів п'ятого року згодом за додатковими іспитами висвячували, але небагато, бо не було ще потреби, а приблизно біля двадцять, як мені відомо, тайно вчились в приміщеннях св. Юра. Після приходу німців чути були неприємний запах розбитих броварень Бачевського. Коли я дібрався, кинувши працю, до Академії, щоб продовжувати студії, студентів було небагато: на першому році коло двадцять, на третьому кілька, так же на четвертому й яких п'ятнадцять на п'ятому, а на другому, моєму, я сам; аж на другий семестр приїхав О. Оришкевич, й тоді він лишився сам на другому році, бо я вже був по іспитах, одному ж бо слухачеві викладати, це наче приватний тутор, й матеріял вичерпується скоро. Я не кінчив Богословської Академії у Львові й тяжко мені докладно про останні її роки говорити. Але хотів би підкреслити, що незважаючи на дуже бідний харч (харчові картки й поміч з Митрополичих дібр) та дуже слабо опалюваного будинку, порядок і вимоги до студентів були ті самі, що й перед війною.

Скульптор...

(Закінчення зі стор. 1)

„Ярослав Мудрий."

том, до речі, ще юнаком став майстром підводного плавання. І раптом — різкий поворот. В 14 років захопився живописом. Перейшов вчитися до спеціялізованої республіканської художньої школи ім. Тараса Шевченка.

Заняття живописом відкрили перед юнаком захоплюючу специфіку ліплення. Спочатку ліпив із пластиліни героїв казок. Згодом захопився цим жанром посправжньому. Поступив у Київський художній інститут, вибравши факультет скульптури. Йому пощастило — попав до майстерні знаменитого майстра Василя Бородая. Першою серйозною працею Геннадія була дипломна — „Ярослав Мудрий — будівник державности" (1983 рік), що попала в Музей історії міста Києва.

Після закінчення інституту — служба в армії, потім праця у комбінаті, в майстерні скульптур над замовленими творами. Ясна річ, ці роки не сприяли розвитку індивідуальної творчости. Але він намагався знайти час, щоб працювати і, так би мовити, для душі. Це, власне, наслідками такої праці були ті його твори, що експонувалися на багатьох престижевих виставках і попали в експозиції музеїв, наприклад, композиція „До перемоги". В цій композиції молодому скульпторові вдалося в образах гокеїстів передати соціяльні проблеми суспільства.

У Спілку художників України Геннадія Парфенюка прийняли у 1988 році. Праці його виставлялися в Україні і в інших республіках колишнього СССР, а також у Фінляндії Швеції і Норвегії. До речі, довідуємося, що Геннадій одружений, і його дружина Ірина — також мистець, вона — дизайнер жіночого одягу. Дворічна донечка Христина, як оповів гордий тато, проявляє покищо скромний „мистецький" талант: навчившися самостійно включати телевізор, захоплюється американським телебаченням.

До „Свободи" Геннадій Парфенюк прийшов, щоб „познайомитися з працівниками щоденника, порадитися і через українську пресу сказати громадськості, що я є, а також, що матиму виставку, першу в Америці".

Ми не приховували свого подиву працями Геннадія, звичайно, аж ніяк не претендуючи на знавців мистецтва. А ось наші знавці і любителі цього виду образотворчого мистецтва матимуть нагоду дати професійну оцінку творів молодого скульптора у суботу, 11-го липня, від години 12-ої полудня до 4-ої по полудні на виставці, де Геннадій покаже 7—8 своїх інтер'єрних праць із бронзи. Виставку влаштовує президент фірми Marvel International Борис Савицький, і вона відбудеться в околиці Принстону, Ню Джерзі: 20 Joseph Court, Monmouth Jct., N. J.

З діяльности Осередку Народного Фонду допомоги Україні в Кергонксоні

Після проведеної збірки у 1991 році, що принесла суму 25.000 дол., цьогорічна діяльність Осередку зосереджувалася головно на тому, щоб зорганізувати для депутатів Верховної Ради України спеціяльний семінар з метою вивчення системи державного устрою в ЗСА. Цей плян запропонував член Осередку, настоятель УАПЦеркви св. Михаїла в Гадсоні, Н. Й., о. Іван Куліш. Для цього він мав відповідні розмови у Ню Йоркському стейтовому уряді в Олбані з панею Джосефін Ґамбіно, Джералдом Сімонсом, Джаном Фасо і Ричардом Бродським, які дуже радо погодилися такий семінар зорганізувати.

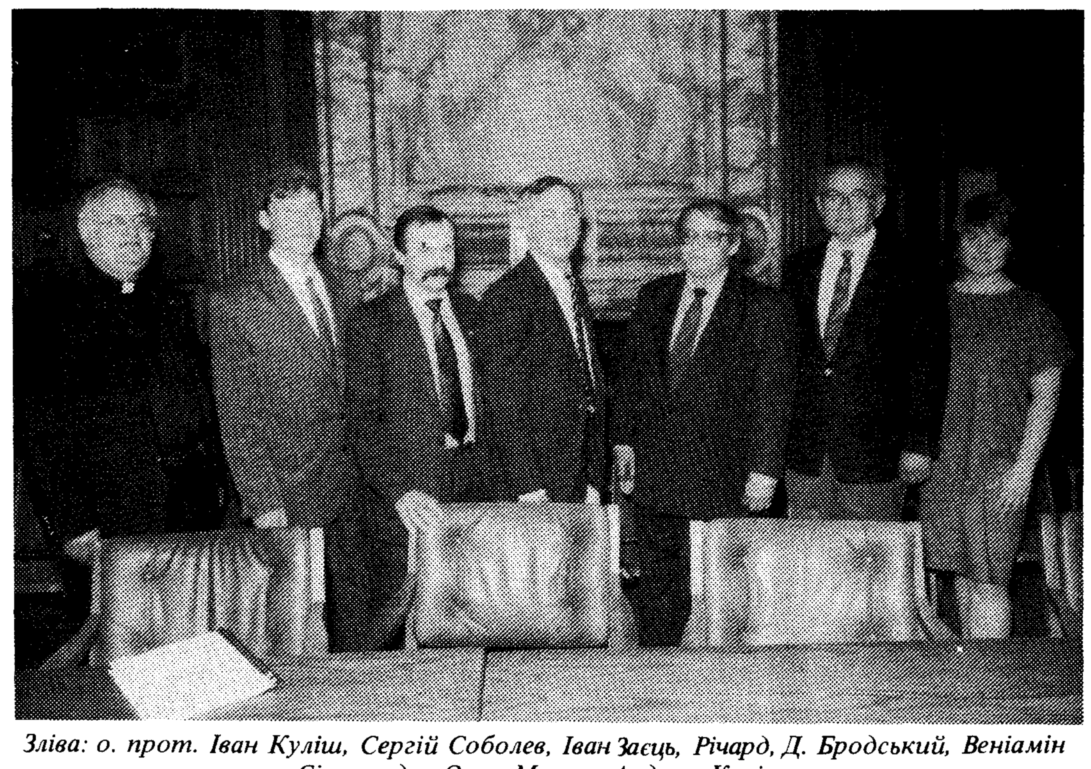
Цю справу обговорено на засіданнях Осередку 20-го лютого і 31-го березня і у висліді вислано 4-го квітня лист до депутатів Верховної Ради України Сергія Головатого, Івана Заєця і Олександра Ємеця. Після численних телефонічних розмов і обміну листами між головою Осередку д-ром Осипом Морозом і Верховною Радою України вирішено, що приїдуть 4 особи-депутати Верховної Ради Іван Заєць, Сергій Соболев, Вен'ямін Сікора і Антін Філіпенко. Гості прибули 19-го травня, але без Філіпенка, який з причини нещасливого випадку з його сином не міг приїхати. Отець Куліш і д-р О. Мороз привезли делеґацію з Ню Йорку до Кергонксону, де вони зупинилися в домі родини М. Баранів і в Евгенії Рубчак.

Вечером того ж дня гості зустрілися з членами Осередку і Головного уряду УНСоюзу. Їх привітала голова УНС Уляна Дячук, а гості поінформували про ціль їх приїзду до ЗСА.

В середу, 20-го травня, гості виїхали з о. Кулішем, який разом із своєю дочкою Андреєю возив делеґацію, до Александрії Бей, де відбулася перша сесія з урядовцями стейту Ню Йорку — Томасом Пілсворсом і Реймондом Ґріном.

В п'ятницю, 22-го травня, гості були в Сиракюзах, відвідали університет і зустрілися з українською громадою. В суботу, 23-го травня, відвідали Амстердам, Н. Й., а потім прибули до Кергонксону, де також зустрілися з українською громадою. І. Заєць говорив про економічні реформи і управління народним господарством, С. Соболев — про законодавство і кримську проблему, а В. Сікора — про проблеми екологічної політики.

У неділю, 24-го травня,

Зліва: о. прот. Іван Куліш, Сергій Соболев, Іван Заєць, Річард, Д. Бродський, Веніамін Сікора, д-р Осип Мороз, Андрея Куліш.

проф. Сікора виступив з коротким словом на концерті в честь героїв у церковній залі св. Трійці. Після того гості відвідали ще Осередок СУМА в Елленвілі і вояцьку церковцю-пам'ятник Буковинського Куреня в Кергонксоні.

В понеділок, 25-го травня, відвідали Кінґстон і Гантер, де оглянули церкву в гуцульському стилі, а пані Оля Кобзяр гостила делеґацію обідом в мотелі „Ксеня".

У вівторок, 26-го травня, гості продовжували сесію в Олбані, в програмі якої було: огляд цивільної служби, леґальна база для адміністрації цивільної служби, клясифікація позицій, юрисдикції, адміністрація іспитів і інформація. По полудні гості поїхали до Гадсону, де під час зустрічі з українською громадою було прочитано Проклямацію посадника. Оглянули Палату Інспекторів округи Колюмбія, де Джералд Сімонс прочитав Проклямацію з 11-го грудня 1991 року, у якій закликається Президента Буша визнати незалежність України. Клюб Ківані Великого Гадсону гостив делеґацію обідом, після чого інж. М. Герець забрав їх до Олбані.

В середу, 27-го травня, делеґація продовжувала сесію в Олбані, оглянула Капітоль, була на сесії Асамблеї і Сенату, де асамблеймен Джан Фасо представив українську делеґацію, а всі присутні вшанували їх встанням з місць. Українська громада в Олбані гостила делеґацію в Українському Американському Клюбі. В п'ятницю рано, 29-го травня, гості від'їхали з Кергонксону на летовище в Ню Йорку, де заночували.

Кошти перебування делеґації і транспортації покрив Осередок в Кергонксоні. Отець Куліш, який весь час возив делеґацію автом, зробив 1820 миль.

„Реджістер Стар" і „Індепендент" в Гадсоні широко інформували про цей семінар.

Американська система цивільної служби побудована на заслугах (Мерітс) і здібностях, а не на фаворизації і протекціонізмі. Пілсворс сказав, що коли цивільна служба в Україні хоче працювати ефективно, треба виготовити систему з участю політичних партій. Фінансування адміністрації мусіло б бути встановлене пропорційно до величини департаментів.

Дня 29-го березня Осередок влаштував зустріч з першим заступником міністра освіти України Анатолем Погрібним, який доповідав на тему: „Сучасна Україна". Доповідач ствердив, що в Україні бракує правників, адміністраторів, що демократія зле інтерпретована, а гуманітарно-суспільна наука відстала. Дуже потрібна допомога вищим учительським закладам.

Американські адміністратори і сенатори зі стейту Ню Йорк вибираються ще цього року на семінар до Києва, щоб навчати про керівництво містами і повітами згідно з американською системою правління. Депутати Верховної Ради України думають розглянути також системи правління в Італії, Франції і Німеччині, щоб відтак рекомендувати найбільш відповідну для України.

Голова Осередку д-р Осип Мороз доповідав 29-го березня про своє перебування впродовж 3 місяці в Україні, де викладав менеджмент в Київському Політехнічному Інституті за американським зразком. До речі, д-р О. Мороз відбув вже кілька таких поїздок і викладав цей предмет в різних містах України, а саме: у Львові, Харкові і Тернополі. Ця праця і посвята д-ра О. Мороза заслуговує на признання.

Осередок в Кергонксоні призначив 1.000 дол. на потреби Руху під час 3-го З'їзду в Києві цього року в лютому. Їх передала в Києві д-р Стефанія Барановська разом з привітом від нашого Осередку.

Д-р Роман Барановський

Побито...

(Закінчення зі стор. 1)

Руху Криму Мєшков заперечив причетність його організації до побиття.

Всекримський конґрес народних депутатів заявив про свою рішучість всіляко протидіяти намаганням втягнути народ Криму і України у міжнаціональну ворожнечу.

В цей самий час на площу до Верховної Ради Криму намагалися пройти представники Народного Руху України, і вони були атаковані людьми похилого віку, які вихоплювали і рвали блакитно-жовті прапори. В іншій частині площі зібралися представники Соціял-демократичного союзу Криму, які збирали підписи під вимогою про резиґнацію ВР Криму та України і проведення нових виборів до кінця 1992 року. Вони також були атаковані особами, на піджаках яких були відзначки РРК. Нападники зчинили бійку, розбили стіл, порвали гасло, у якому містився заклик судити КПСС. Нарешті до них підійшов член виконавчого комітету РРК Костянтин Дідук і закликав відійти від „націонал-комуністів та не провокувати їх". На площі було близько 2,000 людей від Руху і від соціял-демократів. Обидві групи були оточені міліцією.

У Севастополі перебувають під арештом з 29-го червня командир морського тральщика-сиґнальника капітан Третьої ранґи, Тимур Сулейманов, його заступник мічман Наколюжний та мічман Рябов. Це сталося після того, як вони самі та весь колектив тральщика присягнув 28-го червня на вірність Україні. Моряки звернулися до Президента та міністра оборони України з проханням прийняти корабель під юрисдикцію України. Командування Чорноморської фльоти готує їхні документи на розформування корабля та звільнення всіх зі служби.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У дописі „Відбулися збори федеральної кредитової кооперативи СУМА в Йонкерсі", вміщеному у „Свободі" з 28-го червня, речення в 13-му рядку першої колонки слід читати: „Молитву провів парох української католицької церкви св. Михаїла о. Едісон Бойко". — Ред.

Квартет...

(Закінчення зі стор. 2)

ної пісні" Шосона з її глибокими ліричними і драматичними якостями. Досконалий музичний фундамент для виконання пісень Форе і Шосона створили грою струнний квартет і піяніст Гаррі Єнсен.

Концерт 14-го червня закінчено фортепіяновим Квінтетом ф-моль Брамса. Твір складається з чотирьох частин, причому перша частина, Алеґро, має сонатову форму і силою експресії домінує над цілістю. Цей квінтет уважають за один з найбільших творів камерної музики взагалі, а багато музикознавців твердить, що це найкращий твір композитора в цій його ділянці музики з рації пропорцій, сили виразу, ориґінальної тематики й майстерности композиції.

Квартет ім. М. Леонтовича, що його доповнив видатний американський піяніст Гаррі Єнсон, був на висоті завдання. Розуміння виконуваного твору в усіх членів групи є таке глибоке і всебічне, що воно робить ансамбль технічно свобідним і суверенним та дозволяє артистам поринути цілою душею в суть музичного твору. Ентузіястична реакція публіки на гру такої кляси стала вже для київського квартету правилом.

Інтерв'ю...

(Закінчення зі стор. 2)

держава міцніє. Для нас вона оттакою, але для наших дітей та внуків буде вона іншою. Це буде велика, цивілізована держава. Я в це щиро вірю".

Інтерв'ю з Леонідом Кравчуком на сторінках „ЗВУ" довжелезне, більш як на сторінку великого формату цієї газети. Але воно не подобає на розмову з головою держави. Такі висловлювання розходяться по цілому світі і не повинні появлятись невідредаґованими органами інформації. Для прикладу незугарности несправлених відповідно завваг, може послужити такий пассус про ролю націоналізму:„Сам по собі націоналізм, коли концентрує національну ідею, може призвести до обмеження тої чи іншої групи людей, інших народів". На заввагу кореспондента, що він, мабуть, має на увазі нацизм, Кравчук пояснює: „Я б так не сказав. Візьміть слово — демократія. А що лежить у її основі? Свобода. Прагнення до свободи вічне. Демократія — форма. Демократія росіянина і демократія українця — а в них є національні риси. Справжній демократ здатний відчути прагнення до свободи не тільки свого народу, а й інших. Коли межа демократії завершується тільки національним російським чи українським, то це вже не демократія... Націоналізм завжди обмежує, замикається в межах одної нації. Тому треба все розглядати у комплексі: свобода, демократія, національно-визвольний рух, націоналізм, шовінізм..."

Від колишнього шамана від політики при КПУ можна б вимагати кращого формування думок на політичні теми. Людина на пості Президента держави не повинна гуторити як баба Палажка. А це довжезне інтерв'ю на таке подобає. Порівняйте з інтерв'ю, яке дає будь-хто і з видних політиків, чи голів держав, Заходу. Там кожне слово виміряне. А тут Кравчук наговорив... Одного числа „Свободи" було б мало, щоб це передрукувати. Наші державні мужі мусять ще навіть учитися як говорити, коли у цій же ролі виступають публічно.

ВІДТЕПЕР МІНІМАЛЬНИЙ ВІК палестинців у смузі Ґази, яким дозволено відвідувати Ізраїль, становитиме 20 років. Досі залишати смугу Ґази дозволялося тільки палестинцям, яким сповнилося 25 років. Ці люди,, мешкаючи на окупованих територіях, працюють в Ізраїлі. Щодня на роботу в жидівські міста прибувало 26,000 палестинців, тепер ця кількість збільшиться до 30,000 осіб.

З великим смутком і жалем
повідомляємо рідних, приятелів і знайомих,
що в неділю, 28-го червня 1992 р.
упокоїлася в Бозі на 88-му році життя

наша найдорожча

МАМА, СЕСТРА, ШВАҐЕРКА, БАБЦЯ І ПРАБАБЦЯ

бл.п.

Марія Білак-Касіян

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в середу 1-го липня 1992 р. в місті Снятин на Україні і в церкві Христа Царя у Філядельфії, Па., о год. 4-ій ранку.

Горем прибиті:

син — МИКОЛА з дружиною МАРІЄЮ в Америці
донька — ОРИСЯ з родиною в Україні
сестри — ГАЛИНА, СТЕФА на Україні,
ЕВГЕНІЯ в Польщі з родинами
шваґер — СТЕПАН КАСІЯН з родиною в Америці
внуки — РОМА КЛЮФАС з мужем і д-ром АЛЕКСАНДРОМ,
МИРОН з дружиною ТАНЕЮ
правнуки — РУСЛАН І ПАВЛИК

та ближча і дальша родина в ЗСА, Канаді, Польщі й Україні

Ділимося сумною вісткою
з родиною і знайомими,
що в суботу, 27-го червня 1992 р.
відійшла у вічність в Мюнхені, Німеччина

наша найдорожча
МАМА, БАБУНЯ і СЕСТРА

бл. п.

Марія Малиняк-Бутковська

вдова по бл. п. Іванові Бутковському „Гуцул"
колишній командир УПА

ПОХОРОН відбувся в Мюнхені, в четвер, 2-го липня 1992 р.
на українському цвинтарі Waldfriedhof

Залишились у глибокому смутку:

донька — ЛЮБА ВАЛЬКІВ з мужем і донечкою МИРОСЕЮ
син — РОМАН з дружиною і донечкою ЛЯЛЕЮ
сестра — ТЕОДОРА ФЕДОРЦІВ з мужем та дітьми МАРУСЕЮ, БОРИСОМ і РОМАНОМ

та ближча і дальша родина в Україні, Канаді і ЗСА

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА В НЮ ЙОРКУ

ділиться сумною вісткою з своїми членами й українським громадянством, що 28-го червня 1992 р., на 87-му році життя, несподівано відійшов у Божу Вічність

бл. п. д-р мед.

КОНСТАНТИН КЕБАЛО

член Наукового Товариства ім.Шевченка, засновник фундації при НТШ в імені Константина Кебало у пам'ять незабутньої внучки Соні-Адріяни Богачевської, з фонду якого скористали і будуть користати українські студенти, щедрий жертводавець на українські цілі й прикладний член зорганізованої української громади.

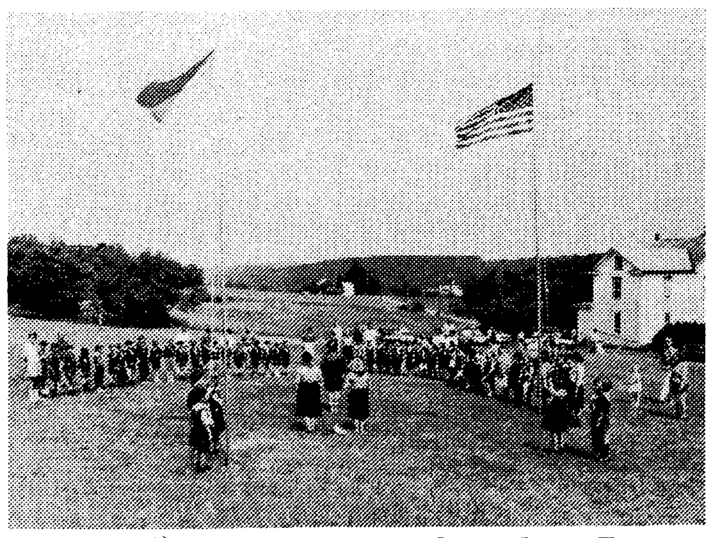
———

Дружині покійного Мирославі, дочці — Уляні, синам Юрію й Орестові з дружиною Мартою та дітьми та всій родині складаємо глибоке співчуття.

Вічна покійному Константину пам'ять

Управа НТШ

В Лігайтоні відбулося новацьке Свято Весни

Святочне відкриття новацького Свята Весни Пластової Станиці Філядельфії

(світлила Рубель /Омеґа Пресова Група/)

Лігайтон, Пенн. (ОНҐ). — Тут на Оселі ОДВУ ім. Олега Ольжича відбулося в днях 13-го і 14-го червня Свято Весни новацтва із Пластової Станиці у Філядельфії. Новацька дітвора успішно і весело провела час на мандрівках, тереновій грі, на гутірках і вкінці на традиційному новацькому вогнику, під проводом новацьких виховників.

Таборова Комісія Український Золотого Хреста подбала про приміщення і прохарчування новацької дітвори.

АНГЛІЙСЬКА ГАЗЕТА „Індепендент" повідомила, що в Центральному архіві в Москві знайдено щоденники міністра пропаґанди нацистської Німеччини Йозефа Пауля Ґеббельса. Записи стосуються періоду, який пропущений в опублікованому мюнхенським Інститутом сучасної історії чотиритомнику щоденників Ґеббельса. Професор Оксфордського університету Пітер Пулзер, спеціяліст в ділянці історії Третього Райху, вважає, що виявлені щоденники Ґеббельса „не можна назвати щирими, оскільки вони писалися зі свідомим розрахунком на майбутню публікацію".

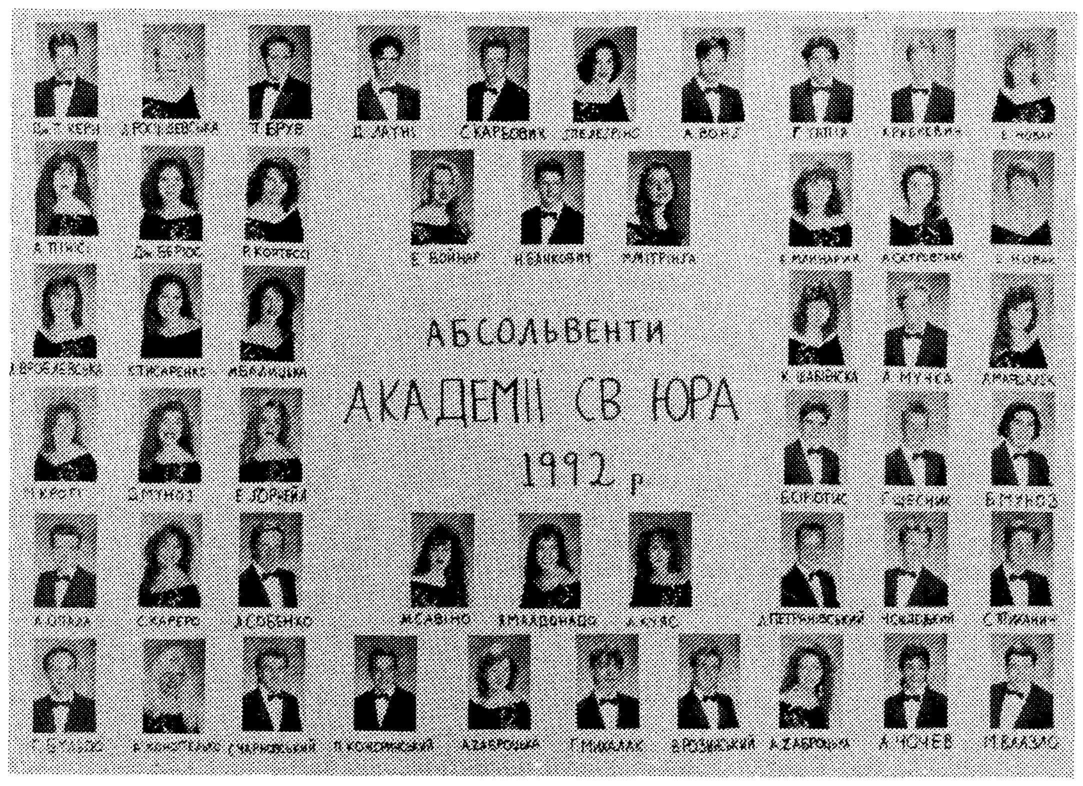
Братський конґрес Нової Англії проголосив конкурс

Гартфорд, Конн. — Братський Конґрес стейтів Нової Англії проведе конкурс осягів молоді на своїй річній конференції в листопаді ц.р.

Цей щорічний конкурс є відкритий теж для членів або дітей членів Українського Народного Союзу, мешканців стейтів Нової Англії, які є повночасними студентами вищих шкіл на другому, третьому, четвертому роках, або повночасними кандидатами на вищі академічні ступені. Студенти мусять мати пересічну оцінку 2.0 або вищу. Обов'язково муситься представити свідоцтво з весни 1992 р. Кожний із двох переможців отримає грошову нагороду в сумі 500 дол. на конвенції Братського конґресу.

Всі зацікавлені можуть отримати формуляри у кожного секретаря УНС стейтів Нової Англії або від Головної Канцелярії УНС, UNA, Fraternal Activities, 30 Montgomery St., 3rd fl., Jersey City, N.J. 07302. Треба звертатися до Андрія Воробця, координатора братської діяльности, тел.: (201) 451-2200. Реченець для зголошення — 15-го вересня ц.р.

Відбулася ґрадуація учнів академії св. Юра

У суботу, 13-го червня, в Ню Йорку відбулася ґрадуація учнів академії св. Юра. Після Св. Літургії у церкві св. Юра, яку відслужив о. Л. Лавринюк, ЧСВВ, ґрадуанти вмаршували в шкільну авдиторію. Почесний гість Владика Василь Лостен виголосив прощальну промову. Потім випускники одержали дипломи і нагороди.

Першу нагороду — 1,000 дол. одержав Григорій Щесник (750 дол. від „Самопомочі" і 250 дол. від Пенсійного фонду ім. Турянського); 750 дол. одержала Діяна Муноз (також від Пенсійного фонду ім. Турянського); по 125 дол. одержали члени УНС Мотря Мітрінґа, Люба Росцішевська, Григорій Щесник і Любомир Собенко; 100-долярову нагороду одержав від „Арки" Цезарій Снядецький за видатні успіхи в українській мові; цінні папери на 100 дол. кожний одержали від Джуді ЛяМоніки Григорій Щесник за участь в нюйоркському інсценізованому судовому процесі, а Билл Сіріотис — за прикладні зусилля в науці; 50-доляровий цінний папір від д-ра Володимира Барона за успіхи в науці отримали Єлисавета Новак, Едіт Млинарик, Ник Банкович, Едіт Войнар, Олександра Островська і Адріяна Піннісі; 100 дол. за успіхи в атлетиці протягом чотирьох років одержав від Українсько-Американської асоціяції копаного м'яча Григорій Щесник; цінний папір на 50 дол. одержала Люба Росцішевська від родини Шумиловичів в пам'ять д-ра Луки Луціва.

На закінчення прощальне слово українською мовою сказав Г. Щесник, а всі абсольвенти проспівали „Альма Матер".